

هدف از انتشار این مقاله کمک
 به والدین کودکان ناشنوا در
 شناخت فرزندشان و ترغیب
 آنان به آموزش گفتار ، لبخوانی
 و استفاده از باقیمانده شنوایی
 اوست .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

لاکچر فرزندتان ناشنوا

ترجمه: ابوالفضل سعیدی
 کارشناس آموزش ناشنوایان

حتی قبل از آنکه وی به مدرسه برود، والدین می توانند مطمئن باشند، سمعی که بر روی گوش او قرار دارد حداکثر منفعت را برایش خواهد داشت.

درخانه پدر و مادر می توانند او را با صداهای زندگی روز مره محاصره کنند.

وقتی او به یک مدرسه ناشنوایان که روش تعلیم و تربیت آن شفاهی است یا به برنامه آموزش و پرورش خاص در یک مدرسه عادی یا کلاس خاص وارد می شود، پشتیبانی و تقویت والدین شانس او را در موفقیت بالا خواهد برد.

ماشینی که روی آن، این آرم
با شدراننده اش ناشنوا است

این حقیقت که افراد ناشنوای بسیار زیادی وجود دارند که در مشاغل و دنیای تخصصی موفقند والدین را در این امر ترغیب خواهد کرد بسیاری از والدین و دوستان بچه های ناشنوا برای کسب اطلاعات مورد لزوم به موسسات مربوطه مراجعه می کنند. ما بعضی از سوالاتشان را که عمومیت داشت انتخاب کرده، برای پاسخگویی با متخصصین در میان گذاشته ایم با مطالعه این مطالب برای بسیاری از سوالاتشان پاسخ خواهید یافت.

اگر شما سوالات دیگری داشتید می توانید برای ما بنویسید و به آدرس زیر بفرستید تا بوسیله متخصصین پاسخ داده شود.

تهران - خیابان انقلاب - خیابان صبا
شمالی - ساختمان شماره ۵ آموزش و پرورش
طبقه دوم - دفتر آموزش کودکان و دانش
آموزان استثنائی - واحد ناشنوایان

در گذشته، اگر بچه های ناشنوا به دنیای آمد و یاشنوایش را از دست می داد، اغلب تعلیم و تربیتش بی فایده تلقی می گردید.

اما امروز دست اندرکاران تعلیم و تربیت و بسیاری از عامه مردم دریافته اند که اکثریت بچه های ناشنوا هم با هوشند و هم میل به یادگیری دارند. این بچه ها می خواهند و نیازمندند که زبان فارسی را یاد بگیرند تا آنان را در حد وسیعی به ارتباط با خانواده، دوستان و جامعه قادر سازد. برای آنکه تعلیم و تربیت بچه ناشنوا هرچه زودتر شروع شود تشخیص فوری شدت ناشنوایی ضروری است. با کمک وسائل کمک شنوایی جدید، لبحوانی و آموزشهای خاص گفتار، بطور روز افزون تعلیم و تربیت کودکان ناشنوا امکان پذیر شده است.

آموزش قبل از دبستان برای این دسته از کودکان برای تعلیم و تربیتشان در آینده زمینه مناسب را آماده می سازد.

پدران و مادران در توسعه زبان و گفتار فرزند ناشنوایشان نقش مهمی را ایفا می کنند.

و اینک سوالات شما . . . .

۱- بچه سه ساله ما بنظر می رسد ناشنوا باشد و نمی تواند صحبت کند ، اما بعضی از مردم می گویند ممکن است اگر بیشتر رشد کند سالم گردد آیا شما فکر می کنید او هیچگاه می تواند بشنود ؟

برای حرف نزدن بچه ها علل گوناگونی وجود دارد . از دست دادن شنوایی ، یکی از این علتهاست . شما باید از این متخصصین در تشخیص علت یاری جوئید :

یک متخصص شنوایی ، متخصص بیماریهای گوش یا پزشک متخصص اطفال اگر مشکل فرزندان ناشنوایی است ، شما باید تصمیم آنان را بپذیرید و او را در استفاده از باقیمانده شنوائیش (هرچقدر هم کم باشد) یاری دهید . او مجبور است که صحبت کردن و لبحخوانی را یاد بگیرد .

۲- اگر نوزاد ما هرگز نشنود آیا می تواند صحبت کند یا بفهمد که مردم چه می گویند ؟ اگر بچه شما در رتبه هوشی متوسط باشد می تواند بطور مفید گفتارش را توسعه بخشد . و به درک گفتار دیگران از طریق لبحخوانی قادر گردد .

اوبه کمک یک معلم متبحر در آموزش ناشنویان نیاز دارد تا به این حقیقت جامه عمل بپوشاند . هرچه زودتر تربیت او آغاز گردد نتایج بهتری حاصل خواهد شد .

۳- لبحخوانی چیست ؟

لبحخوانی یا گفتارخوانی توانائی فهم گفتار افراد با مشاهده لبها و بیان چهره های آنان در هنگام

سخن گفتنشان است . افراد ناشنوادراین مهارت متفاوتند . برای بعضی از آنان این یادگیری آسان نیست . و خانواده ها در مدتی که کودک سعی می کند لبحخوانی را یاد بگیرد باید صبور باشند و او را درک کنند . اولین مرحله آموزش لبحخوانی آنست که بطور دائمی با فرزندان صحبت کنید بدین طریق او یاد خواهد گرفت که به چهره ها نگاه کند و افکار را از لبهای گوینده و حالات بیانی اش دریافت دارد و این موضوع بسیار مهم است . در مدتی که شما با فرزندان صحبت می کنید باید مطمئن گردید که او به شما نگاه می کند . اگر خواستید بر روی دایره لغات خاصی کار کنید باید همه موضوعاتی را که به آنها اظهار علاقه می کند نام ببرید . همانطور که ارتباط همواره در جملات ایجاد میگردد بچه شما هم باید فهم زبان را در جملات بیاموزد .

۴- آیا حرکات فرزندمان با دستهایش اشاره او به اشیاء زبان اشاره است ؟ در این باره چه می توانیم بکنیم ؟

اشارات و علائم هر بچه ناشنوا ، ناوقتی که یاد نگرفته که بگوید یا بنویسد تنهاری است که می تواند به شما بنمایاند درباره چه می اندیشد . این زبان اشاره نیست . مراقب باشید که بهر حال از اشارات اغراق آمیز استفاده نکنید . البته اول شما باید به اونها نشان دهید که منظورتان از آنچه می خواهید اداوار لبهایتان بخواند چیست (مثلا " بانیشان دادن تصویر شیئی یا خود آن)

اما پس از آنکه یکبار آنرا یاد گرفت سه نشان دادن آن ادامه ندهید . بسیاری از ما وقتی صحبت می کنیم بطور طبیعی به مقدار زیادی اشاره می کنیم . اما وقتی با یک بچه

رامی آموزد؟

در این رابطه بچه ها آنقدر متفاوتند که هیچ جواب صریحی نمی توان داد .

شما هرچقدر زودتر تربیت او را شروع کنید نتیجه بهتر خواهد بود . برای مدت یکسال فرزندان را به مدرسه بفرستید و سپس از معلم و مدیرش بخواهید که جواب این سوال شما را بدهند . بیاد داشته باشید که یادگیری صحبت کردن یک جریان کند است و فرزند ناشنای شما باید از تمامی مراحل توسعه گفتار که بچه های شنوای می کنند بگذرد .

صبور باشید و خوشحالی خود را از پیشرفتش به او بنمایانید . ممکن است که این جریان به نظر شما کند باشد اما برای فرزندان یک موفقیت بزرگ است .

ناشنوا صحبت می کنیم اگر می خواهیم او یک لبخوان خوب شود نباید به این طریق عمل کنیم ما باید دستهایمان را بیحرکت نگاه داریم . وقتی شما بایک ناشنوا صحبت می کنید ضروریست توجه او را به خود جلب نمائید .

۵- بعضی اوقات احساس می کنیم فرزندمان کمی می شنود . آیا اگر بعضی صداها را بشنود نمی تواند آسانتر صحبت کند ؟

بله ، تقریباً " همه بچه های ناشنوا مقداری باقیمانده شنوایی دارند . سمعکهایی که بوسیله یک متخصص گوش تجویز شده است در توسعه گفتار فرزندان بسیار موثر خواهد بود . یک برنامه منظم تربیت شنوایی نیز ضروری است .

۶- درجه مدت زمانی فرزندمان صحبت کردن

ناشنوائش افزایش خواهد یافت .

چنین کودکی باید به استفاده کامل از هر مقدار شنوائی که دارد ترغیب گردد حتی اگر مقدار باقیمانده شنوائی ناچیز باشد . به هر بجهای که دارای کمبود شنوائی است هم باید لبخوانی آموزش داده شود و هم باید به استفاده از وسایل کمک شنوائی تشویق گردد . ترکیبی از شنوائی (حتی ناقص) و لبخوانی هوشمندانه بهترین جایگزین یک شنوائی خوب خواهد بود .

۱۰- ماننوانسته ایم مطمئن شویم که آیا پسر کوچک ما می تواند بشنود یا نه . بعضی اوقات که صدای شدیدی ایجاد می شود او بطرف صدا برمی گردد .

یک کودک ممکن است شننوا به نظر آید درحالی که ناشنوا است . او ممکن است متوجه یک صدای شدید شود در صورتیکه حقیقتاً " آن را نشنیده ، بلکه آنرا حس کرده است . هنگامیکه او را صدا می کردید ممکن است دیدن سایه تان باعث برگشتن وی به طرف شما شده باشد . می توانید با آزمایش شنوائیش در یک کلینیک شنوائی سنجی خود را از شنوائی یا ناشنوائی اش مطمئن سازید .

۱۱- من معتقدم پسر کوچولوی مسامقرداری شنوائی دارد . او به صدای بوق وسائط نقلیه و پارس سگ توجه می کند و اگر رادیو روشن باشد بعضی اوقات گوشش را به بلندگوی آن می چسباند و می خندد و بنظر می رسد که از آن صداها لذت می برد ، اما به نظر نمی رسد که او هیچ یک از چیزهایی را که من می گویم بفهمد حتی اگر درست جلوی گوشش فریاد بزنم .

بسیار احتمال دارد که پسر کوچولوی شما میزان قابل استفاده ای از شنوائی را دارا باشد .

۷- برای کمک به فرزندمان درخانه چه می توانیم بکنیم ؟

دراین باره می توانید با معلم فرزندتان تماس بگیرید و باراهنمائی او ، در منزل برنامه های مدرسه را پشتیبانی و تقویت نمایید . در این زمینه بهترین کمکی که شما می توانید بکنید همکاری نزدیک با مدرسه اوست .

۸- یکی از همسایه ها که یک بچه ناشنوا دارد با او به طرز غیر طبیعی صحبت می کند او خیلی آرام صحبت می کند و دهانش را آنقدر باز می کند که بسیار عجیب به نظر می آید آیا برای صحبت کردن با ناشنویان این کارها لازم است ؟

قطعا " نه ، همسایه شما اشتباه بزرگی می کند و او احتمالا " متوجه خواهد شد که اگر فرزندش گفتار غیر طبیعی او را بفهمد گفتار افرادی که طبیعی صحبت می کنند را درک نخواهد کرد . این یک ضرورت است که با اشخاص ناشنوا بطور واضح صحبت کنیم چون برای یک لبخوان درک گفتار افرادی که زیر لب و یا با جفت کردن دندانها و یا حرکات غیر معمول چهره سخن می گویند مشکل است . آن نوع گفتار روشن و طبیعی که مایل به شنیدنش هستیم تقریبا " همیشه برای دیدن نیز مناسب است . همچنین والدین باید آگاه باشند که غیر طبیعی صحبت کردن باعث تقلید کودکان از حرکات مبالغه آمیز و غیر طبیعی شدن صداها در گفتار می گردد .

۹- بچه ما زیاد ناشنوا نیست . یک پزشک به ما گفته است که او نباید لبخوانی یاد بگیرد چون در این صورت به لبخوانی وابسته شده از شنوائی اش استفاده نخواهد کرد و به تدریج

توجه بهره وری از سمک کافی است مضافاً اینکه از دیدگاه روانشناسی نیز فواید زیادی دارد. اگرچه بتواند یک مقدار کم هم بشنود به گفتار و لبخوانی او کمک خواهد شد.

۱۳- قبل از اینکه ما برای فرزندمان سمک بگیریم باید او چند ساله باشد؟

یکبار دیگر مجدداً "متذکر می گردیم که از توصیه های کلینیک شنوایی-سنجی پیروی شود در موارد خیلی زیادی حتی بچه های زیر ۶ ماهه هم می توانند از سمک بهره مند شوند.

۱۴- به ما گفته شده بچه ما ۶۰٪ کمبود شنوایی دارد آیا او ناشنوا است یا سنگین گوش؟ قانوناً او نیمه شنوا است.

یک سمک مناسب برای بچه شما خیلی مفید خواهد بود.

قبل از اینکه او با بچه های شنوا همدرس شود احتمالاً " برای کمک به رشد گفتار و زبان استفاده از مقداری آموزشهای ویژه ضروری است.

۱۵- مردی که وسایل کمک شنوایی می فروخت به من گفت که اگر یک سمک برای فرزند ناشنوایم بخرم او نیز مانند دیگران خواهد شنید آیا این گفته صحیح است؟

هیچ وسیله کمک شنوایی نمی تواند یک ناشنوا را دارای شنوایی عادی کند.

ترکیبی از وسایل کمک شنوایی و لبخوانی حد اعلاى نتیجه را در ارتباط ایجاد می کند.

والدین باید بدانند که قبل و بعد از خریداری سمک، کودک باید تعلیمات دقیقی را دریافت دارد. برای حصول بهترین نتیجه باید کودک را به نحو صحیح با وسیله کمک شنوایی آشنا ساخت و تنظیم و استفاده و لذت بردن از آنرا به او آموخت.

ادامه دارد

تقریباً همه بچه ها مقداری باقیمانده شنوایی دارند. این باقیمانده ممکن است کافی باشد که کودک صداهای محیطی را بشنود اما برای درک گفتار هم کم باشد. برای توجه دادن او به انواع صداها و شناسایی آن صداهایی که قبلاً شنیده است از هر فرصتی استفاده کنید.

باید شنوایی طبیعی صدادر نزدیکی گوش کودک صحبت کنید (قبل از اینکه یک آزمایش تخصصی از شنواییش بعمل آورید بطور مساوی با هر دو گوشش تمرین کنید). یک ماد رباید حتی بیشتر از دیگر فرزندان با فرزند ناشنوایش صحبت کند و برایش شعر بخواند. در هنگام خواندن فریاد نزنید و دهاننان را نزدیک گوش کودک قرار ندهید مهمتر از همه والدین باید فرزندشان را برای آزمون دقیق و کامل به یک کلینیک شنوایی ببرند. در آنجا متخصصان در رابطه با وسیله کمک شنوایی مناسب برای کودکشان تصمیم خواهند گرفت. وقتی فرزندتان وسیله کمک شنواییش را دریافت داشت دقت در استفاده صحیح و مطابق تذکرات متخصصین از مسئولیتهای شماست. اگر شما بخواهید در هر فرصت حداکثر بهره وری از شنوایی رابه فرزندتان بدهید این مراقبتهای بینهایت مهم است.

۱۲- فرزندما ناشنوی شدیداست آیا سمک به او کمک می کند؟

تصمیم نهایی باید بوسیله متخصص شنوایی و کلینیک سنجش شنوایی شما اتخاذ شود.

تقریباً هر بچه ای که نارسایی شنوایی دارد استفاده بجا از سمک برایش مفید است حتی از سن ۶ ماهگی، اگر چه بچه ناشنوا حتی با سمک نمی تواند گفتار را مثل ما بشنود. بعضی ها فقط صداهای خشن محیطی را می شنوند و این برای